

Ihmisoikeudet Euroopan neuvostossa

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Sisältö

I. Euroopan neuvosto

II. Ihmisoikeuksien suojeleminen

- Euroopan ihmisoikeussopimus
 - Sopimuksen valvonta: Euroopan ihmisoikeustuomioistuin
 - Sopimuksen tulkinta
- Kidutuksen ja halventavan kohtelun vastainen yleissopimus

III. Ihmisoikeuksien edistäminen

- Ihmisoikeusvaltuutettu
- Ihmisoikeuksien edistäminen teemoittain

IV. Sosiaalisten oikeuksien turvaaminen

- Euroopan sosiaalinen peruskirja
- Terveysteen ja lääketieteeseen liittyviä toimintoja

I. OSA

Euroopan neuvosto

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Euroopan neuvosto

- Euroopan neuvosto (EN) perustettiin Lontoossa vuonna 1949
- Perustamisen taustalla oli Haagissa vuonna 1948 järjestetty Eurooppa-kongressi
- EN:ssa on tällä hetkellä 47 jäsenmaata, n. 800 miljoonaa ihmistä
- EN:n päätehtäväksi on muodostunut ihmisoikeuksien suojaaminen
- EN:n alaisuudessa on useita ihmisoikeuksia edistäviä ja turvaavia toimielimiä ja sopimuksia

EN:n rakenne

II. OSA

Ihmisoikeuksien suojeleminen

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Euroopan ihmisoikeussopimus

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Euroopan ihmisoikeussopimus

- Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelemiseksi eli Euroopan ihmisoikeussopimus (EIS) on lähinnä klassisia vapausoikeuksia suojaava ihmisoikeussopimus
- Kaikkien Euroopan neuvoston jäsenmaiden on ratifioitava sopimus
- EIS avattiin allekirjoitettavaksi vuonna 1950
- Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1990
- Sopimukseen kuuluu lisäpöytäkirjoja, joiden ratifioiminen ei ole pakollista
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) valvoo sopimuksen noudattamista

Sopimuksen rakenne

- Ensimmäinen osa sisältää oikeudet ja vapaudet
- Toinen osa sisältää määräykset EIT:sta
- Kolmas osa sisältää sekalaisia määräyksiä koskien mm. sopimuksesta irtisanoutumista ja ratifioidessa tehtävistä varaumista

Sopimuksen takaamat oikeudet

- **1 artikla** - Velvollisuus kunnioittaa ihmisoikeuksia
- **2 artikla** - Oikeus elämään
- **3 artikla** - Kidutuksen kieltö
- **4 artikla** - Orjuuden ja pakkotyön kieltö
- **5 artikla** - Oikeus vapauteen ja turvallisuuteen
- **6 artikla** - Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin
- **7 artikla** - Ei rangaistusta ilman lakia
- **8 artikla** - Oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta
- **9 artikla** - Ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapaus
- **10 artikla** - Sananvapaus

Sopimuksen takaamat oikeudet

- **11 artikla** - Kokoonntumis- ja yhdistymisvapaus
- **12 artikla** - Oikeus avioliittoon
- **13 artikla** - Oikeus tehokkaaseen oikeussuojakeinoon
- **14 artikla** - Syrjinnän kiello
- **15 artikla** - Sopimusvelvoitteista poikkeaminen hätätilan aikana
- **16 artikla** - Ulkomaalaisten poliittisen toiminnan rajoittaminen
- **17 artikla** - Oikeuksien väärinkäytön kiello
- **18 artikla** - Oikeuksien käyttöä koskevien rajoitusten rajoittaminen

Lisäpöytäkirjat

- Varsinaista sopimustekstiä on täydennetty useilla lisäpöytäkirjoilla
- Lisäpöytäkirjoilla on usein muutettu institutionaalisia ja menettelyllisiä kysymyksiä
- Kaikki alkuperäistä sopimusta muuttaneet lisäpöytäkirjat ovat edellyttäneet yksimielistä ratifiointia
- Uusia oikeuksia luovat pöytäkirjat ovat valinnaisia

Lisäpöytäkirjojen takaamat oikeudet

- **1. lisäpöytäkirja:** omaisuuden suoja, oikeus koulutukseen, oikeus vapaisiin vaaleihin
- **4. lisäpöytäkirja:** liikkumisvapaus, kieltä karkottaa kansalaisia, ulkomaalaisten joukkokarkotuksen kieltä
- **6. lisäpöytäkirja:** kuolemanrangaistuksen poistaminen
- **7. lisäpöytäkirja:** ulkomaalaisten karkottamista koskevat menettelytakeet, muutoksenhaku rikosasioissa, vahingonkorvaus väärän tuomion johdosta, kieltä syyttää tai rangaista kahdesti
- **12. lisäpöytäkirja:** yleinen syrjintäkieltä
- **13. lisäpöytäkirja:** kuolemanrangaistuksen poistaminen kaikissa olosuhteissa

Oikeuksien rajoittaminen

- EIS:n oikeuksia luovat artiklat on laadittu niin, että ensimmäisessä osiossa on määritelty turvattava oikeus, ja toisessa osiossa määritetty ehdot sen rajoitukselle
- Mikäli jäsenvaltio haluaa rajoittaa jotain oikeutta, oikeuksien rajoitusten tulee olla laillisia ja laissa säädettyjä
- Jäsenvaltion on aina tavoiteltava rajoituksella hyväksyttävää päämäärää ja toisaalta rajoituksen täytyy olla demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön päämäärän saavuttamisen kannalta
- Toimenpiteiden laajuuden on myös oltava järkevässä suhteessa suojeltuun päämäärään nähden

Huomattavaa

- Sopimuksessa taatut oikeudet on varmistettava kaikille jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluville ihmisille, myös niille jotka eivät ole valtion kansalaisia, jollei toisin määrätä
- Sopimus aiheuttaa velvollisuuksia jäsenvaltioille ja siellä toimiville viranomaisille, ei kansalaisille: vain valtioiden tekemistä sopimusr loukkauksista voidaan valittaa ihmisoikeustuomioistuimelle

Euroopan ihmisoikeussopimuksen noudattamisen valvonta: Euroopan ihmisoikeustuomioistuin

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Euroopan ihmisoikeussopimuksen noudattamisen valvonta

- EIS:ää valvotaan yksilövalitusmenettelyn, valtiovalitusmenettelyn ja raportointimenettelyn avulla
- Käytännössä merkittävin on yksilövalitusmenettely, eli valitukset EIT:een
- EIT voi määrätä loukkauksen kärsineelle valittajalle rahallista hyvitystä
- Tuomion perusteella voidaan edellyttää yleisiä toimenpiteitä kuten lainsäädännön muutoksia sekä yksilöllisiä toimia kuten tuomion purkaminen tai palauttaminen käsittelyyn
- EIT:n tuomioiden täytäntöönpanoa valvoo EN:n ministerikomitea

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin

- EIT:ssä on tuomari jokaisesta jäsenvaltiosta. Tuomarit valitsee EN:n parlamentaarinen yleiskokous
- EIT ratkoo tapauksia yhden tuomarin kokoonpanoissa, kolmen tuomarin komiteoissa, seitsemän tuomarin jaostoissa ja 17 tuomarin suuressa jaostossa
- Valitusten käsittelyn lisäksi EIT voi antaa yleissopimuksen ja lisäpöytäkirjojen tulkintaa koskevia lausuntoja ministerikomitean pyynnöstä
- Ylimmät kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää lausuntoa niiden käsiteltävänä olevissa asioissa, kun 16. lisäpöytäkirja astuu voimaan

Yksilövalituksen käsittelyvaiheet

1. Alustava epävirallinen käsittely (rekisteröinti)
 - onko valitus tehty ohjeiden mukaan
2. Tutkittavaksi ottamista koskevaa päätöstä edeltävä käsittely
 - täyttääkö valitus tutkittavaksi ottamisen edellytykset
3. Sovintomenettelyyn tarjottava mahdollisuus
 - EIT ei tällöin ota kantaa loukkaukseen
4. Asiakysymystä koskeva käsittely
 - tosiasioiden oikeudellinen arviointi
5. Väliaikainen turvaamistoimenpide ja oikeusapu
 - Väliaikainen turvaamistoimenpide on tärkeä, sillä voidaan esim. pysäyttää käännytys tai maastapoistaminen

Tutkittavaksi ottamisen edellytykset

- Valituksen tulee koskea väitettyä konkreettista ihmisoikeussopimuksen loukkausta, jonka kohteena on yksityishenkilö, kansalaisjärjestö tai ryhmä
- Ennen valitusta tulee käyttää kaikki valtion sisäiset oikeussuojakeinot ja valitus tulee tehdä 6 kk:n kuluessa lopullisesta päätöksestä
- Yhteensoveltuvuus yleissopimuksen määräysten kanssa
- Uudelleen tutkimisen kieltö
- Valitus ei saa olla ilmeisen perusteeton
- Valittajan on tullut kärsiä merkittävää haittaa

Tietoa valituksen tekemisestä

- EIT:n kotisivuilta löytyy myös suomenkielisiä ohjeita valituksen tekemisestä
- Ohjeita päivitetään ajoittain
- Ohjeisiin kannattaa tutustua huolella, mikäli aikoo valittaa EIT:een

Suomen saamista tuomiosta

- Suomi on saanut langettavia tuomioita muun muassa seuraavista aiheista
 - Oikeudenkäynnin kesto
 - Oikeudenkäynnin oikeudenmukaisuus
 - Yksityis- ja perhe-elämän suoja
 - Sananvapaus
 - Tehokkaat oikeussuojakeinot

Euroopan ihmisoikeussopimuksen tulkinnasta

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Euroopan ihmisoikeussopimuksen tulkinnasta

- EIT ratkaisee tapauksia tulkitsemalla EIS:sta kehittämiensä periaatteiden ja Wienin valtiosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen mukaisesti
 - Tulkinnan lähtökohtana on aina sopimuksen sanamuoto
 - EIT seuraa yleensä edeltävää oikeuskäytäntöään
- Sopimuksen tarkoitus ja päämäärä otetaan aina huomioon, eli
- epäselvissä tilanteissa on tapaus ratkaistava ihmisoikeusmyönteisesti, mieluummin kuin valtion kannalta edullisesti

Tulkintaperiaatteet

- Subsidiariteetti- eli toissijaisuusperiaate
 - EIT:n tehtävänä valvoa, ettei EIS:ssa turvattua vähimmäistasoa loukata
- Tehokkuusperiaate
 - EIT turvaa käytännöllisiä, toimivia ja tehokkaita oikeuksia
 - voi johtaa siihen, että valtiolla on positiivia toimintavelvoitteita vaikka EIS:n sanamuoto olisi negatiivinen
- Autonomisen tulkinnan periaate
 - EIS:n käsitteillä oma itsenäinen merkitys suhteessa kansallisiin käsitteisiin
- Evolutiivisen tulkinnan periaate
 - Nk. "elävä asiakirja" -doktriini, jonka mukaan ihmisoikeussopimusta on tulkittava tämän päivän olosuhteiden valossa, aiemmasta tulkintakäytännöstä voidaan joustaa

Harkintamarginaalioppi

- EIT käyttää tulkinnassaan myös nk. harkintamarginaalioppia, jolla pyritään määrittämään jäsenvaltion oikeutta joustaa sopimusvelvoitteistaan vaihtelevissa määrin
- Yksi olennainen peruste harkintamarginaalin käytölle on, että joissain tapauksissa kansalaisia lähellä olevat kansalliset tuomioistuimet ovat paremmassa asemassa tekemään päätöksiä, kuin ylikansalliset toimijat
- Esimerkiksi tapauksissa, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisten arvoja, kykenee kansallinen toimielin arvioimaan paremmin kansalaisten näkemyksen arvokysymyksestä.

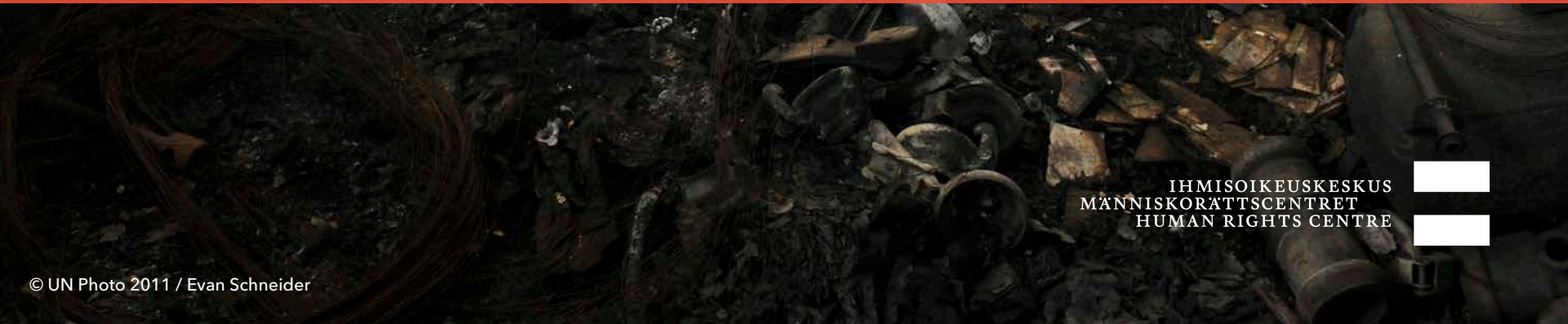
Konsensustulkinta

- Jäsenmaiden välillä vallitseva konsensus toimii EIT:n oikeuskäytännössä harkintamarginaalin laajuutta määrittävänä tekijänä
- Kun jostain asiasta vallitsee EIT:n tulkitsema konsensus, on jäsenvaltion harkintamarginaali eli liikkumavara asian tiimoilta tyypillisesti kapeampi
- Kun konsensusta ei ole, harkintamarginaali on laajempi.

Kidutuksen, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehty eurooppalainen yleissopimus

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Sopimuksesta

- Kidutuksen, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehty eurooppalainen yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 1989
 - Sopimus tuli Suomen osalta voimaan vuonna 1991
- Sopimus ei sisällä kidutusta ja muuta kiellettyä kohtelua koskevaa määritelmää, vaan viittaa tältä osin johdannossaan EIS:n 3 artiklaan.
- Sen mukaan ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla
- Sopimus ei koske pelkästään fyysisen kidutuksen vastustamista
- vaan käytännössä paino on sopimuksen nimestä ilmenevällä epäinhimillisellä ja halventavalla kohtelulla

Kidutuksen vastainen komitea

- Sopimuksella perustettiin sen noudattamista valvomaan EN:n alainen kidutuksen vastainen komitea
- Komitea pyrkii ehkäisemään ennalta vapautensa menettäneiden kidutusta ja huonoa kohtelua
- Komitean valtuuksiin kuuluu vapaa pääsy jäsenvaltioon, oikeus liikkua siellä vapaasti ja oikeus tarkastaa kaikkia jäsenvaltiossa sijaitsevia suljettuja laitoksia. Käytännössä komitea tarkastaa vankiloita, poliisiasemia ja mielisairaaloita
- Se tarkastaa koko laitoksen ja kuulee henkilökuntaa sekä vapautensa menettäneitä ilman henkilökunnan läsnäoloa. Lisäksi komitea pyrkii kuulemaan eri kansalaisjärjestöjä

III. OSA

Ihmisoikeuksien edistäminen

asics
IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Ihmisoikeusvaltuutettu

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu

- Itsenäinen EN:n vuonna 1999 perustama instituutio, jonka tarkoitus on pyrkiä edistämään tietämystä ihmisoikeuksista sekä niiden kunnioitusta jäsenvaltioissa
- Pääasialliset tehtävät:
 - huolehtia ihmisoikeuksien tehokkaasta tarkkailusta, avustaa jäsenvaltioita EN:n ihmisoikeusstandardien toimeenpanossa
 - edistää ihmisoikeuskoulutusta ja -tietoisuutta EN:n jäsenvaltioissa ja tarjota neuvoja ja tietoja liittyen ihmisoikeuksien suojeluun
 - tunnistaa mahdollisia puutteita ihmisoikeuksien osalta laeissa ja oikeuskäytännössä
 - avustaa kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden ja muiden ihmisoikeusrakenteiden toimintaa

Ihmisoikeuksien edistäminen teemoittain

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastainen yleissopimus

- Suomessa voimaan 2015
- Ns. Istanbulin sopimus velvoittaa valtioita puuttumaan kaikkiin naisiin kohdistuviin väkivallan muotoihin
 - kuten seksuaaliseen häirintään ja muuhun ahdisteluun, perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan, pakkoavioliittoihin sekä ympärileikkauksiin
- Tavoitteena on luoda yhtenäiset ja kattavat toimintaperiaatteet
 - naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja poistamiseksi
 - väkivallan uhrien suojelemiseksi sekä
 - väkivallan tekijöiden edesvastuuseen saattamiseksi
 - lisäksi tavoitteena on edistää kaikkien naisiin kohdistuvan syrjinnän muotojen poistamista sekä naisten ja miesten välistä tasa-arvoa
- Sopimuksen paino on väkivallan ennaltaehkäisemisessä

Istanbulin sopimus - sisällöstä

- Sopimuksessa huomioidaan, että perheväkivalta voi kohdistua myös miehiin ja lapsiin
- Sopimus velvoittaa toimiin väkivallan uhrien tueksi
 - Esimerkiksi velvoittamalla perustamaan maksuttomia puhelinlinjoja ja tukikeskuksia, joihin jokaisella väkivaltaa kokeneella naisella on oltava esteetön pääsy
- Sopimuksessa määritetään ja kriminalisoidaan useita eri rikoksia, jotka on kriminalisoitava kansallisesti jos näin ei ole vielä tehty
 - Esimerkiksi seksuaalirikokset tulisi määritellä suostumuksen puutteen kautta, ei käytetyn fyysisen väkivallan kautta

Ihmiskauppaa koskeva yleissopimus

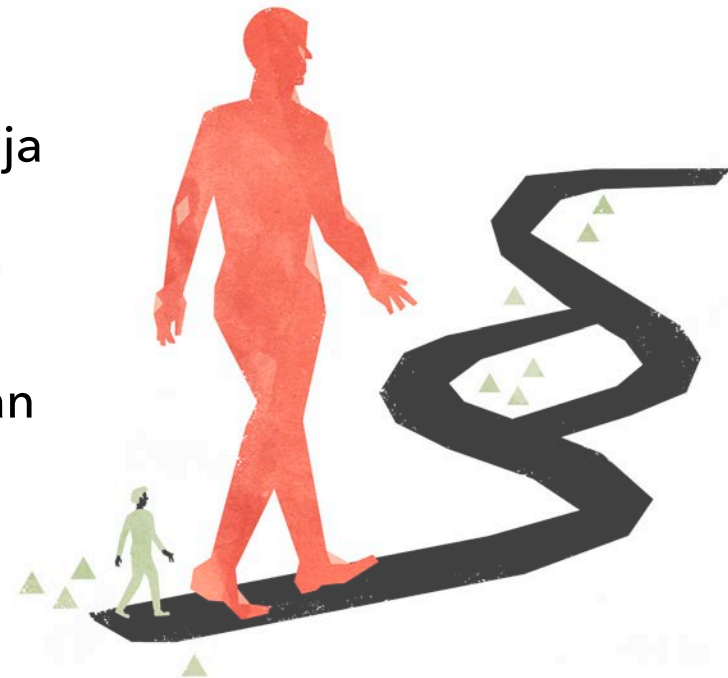
- Suomessa voimaan 2012

Sopimus tähtää ihmiskaupan

- ennaltaehkäisyyn, uhrien suojeluun, salakuljettajien syyttämiseen ja kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseen

Valtioita, jotka ovat allekirjoittaneet sopimuksen, valvoo Euroopan

- neuvoston ihmiskaupan vastaisen toiminnan asiantuntijaryhmä (GRETA)

Euroopan rasismin ja suvaitsemattomuuden vastainen komissio (ECRI)

- ECRI on itsenäisistä asiantuntijoista koostuva komissio, joka valvoo ongelmia liittyen rasismiin, ksenofobiaan, antisemitismiin, suvaitsemattomuuteen ja syrjintään (rotu, kansallinen/etninen alkuperä, ihonväri, kansalaisuus, uskonto, kieli)
- ECRI suorittaa maakohtaista valvontaa ja analysoi kunkin jäsenvaltion rasismi- ja suvaitsemattomuustilannetta sekä tekee ehdotuksia ja esityksiä havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi
- Maakohtainen valvonta tapahtuu kaikissa jäsenvaltioissa tasa-arvoisin perustein viiden vuoden sykleissä

Kansallisten vähemmistöjen suojelua koskeva puiteyleissopimus

- Suomessa voimaan 1998

Sopimus on luotu estämään ennalta kansallisten vähemmistöjen, käytännössä erityisesti etnisten vähemmistöjen, välisten jännitteiden puhkeamista konflikteiksi suojelemalla vähemmistöjä ja yhteiskunnan monimuotoisuutta

- Ei sisällä kansallisen vähemmistön määritelmää. Sopimuspuolet voivat käyttää omaa harkintaansa sen suhteen, minkä ryhmien tilanteen ne huomioivat raportoinnissaan
- Toimeenpanoa valvovat EN:n ministerikomitea sekä neuvoa-antava komitea määräaikaissäraporttien pohjalta

Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja

- Suomessa voimaan 1998
- Peruskirja tunnustaa vähemmistökielet osaksi eurooppalaista kulttuuriperintöä ja pyrkii edistämään niiden asemaa eurooppalaisten valtakielten joukossa
- Tavoitteena on suojella pieniä katoamassa olevia kieliä, joita sopimusvaltioiden kansalaiset perinteisesti käyttävät valtioissaan
- Peruskirja ei siten koske esimerkiksi maahanmuuttajien kieliä
- Valvova elin on EN:n asiantuntijakomitea, jolle jäsenvaltiot raportoivat kolmen vuoden välein

Yleissopimus lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan

- Suomessa voimaan 2011

Ns. Lanzaroten sopimus edellyttää kaikkien lapsiin kohdistuvien seksuaalisen hyväksikäytön muotojen

- kriminalisoimista, ennaltaehkäiseviin toimiin sitoutumista, lapsiuhrien suojelemista sekä rikoksista epäiltyjen syyttämistä

- Sopimuksen toimeenpanoa valvoo Lanzaroten komitea

Muita teemoja

- Aihepiirejä, joissa EN on aktiivinen laatimalla mm. kannanottoja ja toimintaohjelmia, mutta joihin ei liity sopimuspohjaa tai omia toimielimiä:
 - Maahanmuuttajien oikeudet
 - Vammaisten oikeudet
 - Romanian oikeudet
 - Sukupuolten välinen tasa-arvo
 - Seksuaalivähemmistöjen oikeudet

IV. OSA

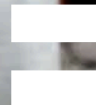
Sosiaalisten oikeuksien turvaaminen

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

A photograph showing the backs of three people standing in front of a newspaper kiosk. The kiosk has a red awning with the text 'ROYΛΗΣ 17 & EPOMOY' and several newspapers hanging from it. The person on the left has long, curly brown hair and is wearing a dark jacket. The person in the middle is a man with short, dark hair, wearing a blue and white striped polo shirt and blue trousers. The person on the right is an older man with white hair, wearing a dark blue jacket and light-colored trousers. The kiosk is filled with various newspapers, some of which have headlines in Greek. The background shows a city street with buildings and other people.

Euroopan sosiaalinen peruskirja

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Euroopan sosiaalinen peruskirja

- Tuli voimaan vuonna 1965, Suomen osalta vuonna 1991. Uudistettiin vuonna 1996.
- Tavoitteena turvata ja edistää sosiaalisia oikeuksia Euroopassa asettamalla sopimusvaltioille vähimmäisvaatimuksia, joihin niiden on sitouduttava
- Osa peruskirjassa turvatuista oikeuksista on turvattu muissakin kansainvälisissä sopimuksissa
- Sopimus nk. à la carte -sopimus, eli jäsenvaltioilla on mahdollisuus valita sopimusvelvoitteensa

Peruskirjan sisältämät oikeudet 1

- Oikeus työhön
- Oikeus oikeudenmukaisiin työehtoihin
- Oikeus turvallisiin ja terveellisiin työoloihin
- Oikeus kohtuulliseen palkkaan
- Järjestäytymisoikeus
- Kollektiivinen neuvotteluoikeus
- Lasten ja nuorten oikeus suojeluun
- Naistyöntekijöiden oikeus suojeluun raskauden ja synnytyksen yhteydessä
- Oikeus ammatinvalinnanohjaukseen
- Oikeus ammatilliseen koulutukseen
- Oikeus terveyden suojeluun

Peruskirjan sisältämät oikeudet 2

- Oikeus sosiaaliturvaan
- Oikeus sosiaaliavustukseen ja lääkinnälliseen apuun
- Oikeus sosiaalipalveluihin
- Vammaisten henkilöiden oikeus itsenäisyyteen, yhteiskuntaan sopeutumiseen ja yhteiskunnalliseen elämään osallistumiseen
- Perheen oikeus sosiaaliseen, oikeudelliseen ja taloudelliseen suojeluun
- Lasten ja nuorten oikeus sosiaaliseen, oikeudelliseen ja taloudelliseen suojeluun
- Oikeus olla ansiotyössä toisen sopimuspuolen alueella
- Siirtotyöntekijöiden ja heidän perheidensä oikeus suojeluun ja tukeen
- Oikeus tasa-arvoisiin mahdollisuuksiin ja tasa-arvoiseen kohteluun työhön ja ammattiin liittyvissä kysymyksissä ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää
- Oikeus tiedonsaantiin ja yhteisiin neuvotteluihin

Peruskirjan sisältämät oikeudet 3

- Oikeus osallistua työoloja ja työympäristöä koskevaan päätöksentekoon sekä niiden parantamiseen
- Ikääntyneiden henkilöiden oikeus sosiaaliseen suojeluun
- Oikeus suojeluun työsuhteen päättämisen yhteydessä
- Työntekijöiden oikeus saataviensa turvaamiseen työnantajan maksukyvyttömyystilanteissa
- Oikeus ihmisarvoiseen kohteluun työssä
- Perheellisten työntekijöiden oikeus tasa- arvoisiin mahdollisuuksiin ja tasa- arvoiseen kohteluun
- Työntekijöiden edustajien oikeus suojeluun yrityksessä ja heille annettavat toiminta- mahdollisuudet
- Oikeus saada tietoa ja neuvotella joukkoirtisanomismenettelyissä
- Oikeus suojeluun köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä vastaan
- Oikeus asuntoon

Valvonta

- Sopimuksen noudattamista valvoo Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea
- Valvonta perustuu jäsenvaltioiden kertomus- ja raportointimenettelyihin
 - Komitean johtopäätöksissä arvioidaan, noudattaako sopimusvaltion kansallinen lainsäädäntö ja viranomaiskäytäntö asetettuja velvoitteita
 - Johtopäätöksiä käsittelee EN:n ministerikomitea, joka voi antaa jäsenvaltioille suosituksia lainsäädännön ja viranomaiskäytäntöjen kehittämiseksi. Suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia, mutta niillä on suuri painoarvo (soft law)
- Järjestöjen mahdollisuudesta tehdä kantelu komitealle on erityisiä sääntöjä. Yksityishenkilöt eivät voi tehdä kanteluja.

Terveysteen ja lääketieteeseen liittyviä toimintoja

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Terveyteen ja lääketieteeseen liittyviä toimintoja

- Yleissopimus ihmisoikeuksien ja ihmisarvon suojaamiseksi biologian ja biolääketieteen alalla, nk. Oviedon sopimus on ainoa kansainvälisesti sitova sopimus biolääketieteen alalla
 - Siinä ”sopimuspuolet suojelevat kaikkien ihmisarvoa ja identiteettiä ja takaavat ketään syrjimättä, että jokaisen koskemattomuutta ja muita oikeuksia ja perusvapauksia kunnioitetaan biologian ja lääketieteen sovellusten alalla”
- EN:lla on myös muuta toimintaa mm. kansanterveyden ja lääketurvallisuuden edistämiseksi sekä elinsiirtojen säätelemiseksi

Hyödyllisiä lähteitä ja linkkejä

Tietoa Euroopan neuvoston ihmisoikeusjärjestelmästä

- Euroopan neuvosto:
<http://www.coe.int>
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuin:
<http://www.echr.coe.int>
- Suomen pysyvä edustusto Euroopan neuvostossa:
<http://www.finlandcoe.fr/Public/Default.aspx>

**IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE**

Ihmisoikeuskeskus / Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

FI-00102 Eduskunta-Helsinki

Puh.: 09-4321

www.ihmisoikeuskeskus.fi

ihmisoikeuskeskus@eduskunta.fi

www.facebook.com/Ihmisoikeuskeskus